Zana za Mchakato wa Upimaji Mkakati: Hati ya Marejeleo ya Haraka

Majaribio ya Mkakati ni mfumo wa ufuatiliaji ambao Wakfu wa Asia ulitengeneza kufuatilia mipango ambayo yanashughulikia matatizo magamu ya maendeleo kupitia mbinu ya kurudia-rudia, na tangamanifu. Inajumuisha mchakato wa hatua nne:

HATUA YA 1 : Kuendeleza nadharia ya kufanya kazi ya mabadiliko (TOC)	**HATUA YA 2 :** Fanya Zoezi la Upimaji Mkakati	**HATUA YA 3 :** Rekebisha TOC inapohitajika	**HATUA YA 4 :** Kuandika mabadiliko na kutambua athari
Seti ya awali ya TOC inaweka 'makisio bora' ya timu kuhusu njia inayowezekana kuleta mabadiliko. Kwa kuwa TOC hii ya kwanza inatokana na uelewaji wa awali wa timu kuhusu tatizo na muktadha wake, wanatambua kuwa TOC ina uwezekano wa kutokamilika na itabadilika kwa muda huku timu ikijenga mahusiano, ikikusanya taarifa mpya, majaribio, na, muhimu zaidi, huakisi kile kinachofanya kazi na kisichofanya kazi. Kwa hivyo, TOC sio hatiisiyobadilishwa, lakini ambayo itaendelea kubadilika kadri ujuzi na uelewa wa tatizo unavyokua.	Takriban miezi 4 baada ya kutengeneza TOC ya awali, timu hufanya mazoezi yake ya kwanza ya ST, ambayo hurudiwa takriban kila baada ya miezi 3 hadi 4. Kiini cha mchakato huu wa ST ni mjadala uliopangwa ambapo washiriki huchunguza kwa pamoja toleo la awali la TOC ili kuona kama udhanifu wake bado ni halali. Kuunda na kusasisha ratiba ya mradi ni muhimu kwa hatua hii. Zaidi ya hayo, timu zinaweza kutumia Maswali haya ya Mapitio ya Mwongozo kutafakari kuhusu TOC.	Kulingana na mjadala wa ST, timu itarekebisha nadharia yao ya mabadiliko inapohitajika, kwa kulenga kubuni mikakati yenye uwezo wa juu wa athari. Hii inaweza kuhusisha marekebisho kwa matokeo yote ya mpango pamoja na mikakati na mbinu zinazotumika kufanikisha haya. Timu inaweza kuacha mikakati ambayo imeonekana kutofanya kazi, kuongeza mikakati mipya ya kushughulikia vipimo vya tatizo ambavyo havikueleweka hapo awali, au kuboresha mikakati iliyopo.	Hatua ya mwisho katika mchakato wa Majaribio ya Mkakati inahusisha kuweka kumbukumbu ya namna na kwa nini TOC imerekebishwa na kutambua athari zozote zinazohusiana za mipango, utendaji au za bajeti. Ili kusawazisha uhifadhi wa hati, timu inayofanya kazi katika kila mpango hukamilisha fomu ya Marekebisho ya Nadharia ya Mabadiliko, ambayo inatoa muhtasari na kuhalalisha mabadiliko yote muhimu ya TOC na kubainisha athari zozote za upangaji, utendaji au za bajeti za mabadiliko hayo.

Katika kurasa zifuatazo, tunatoa muhtasari wa zana muhimu ambazo Wakfu wa Asia inapendekeza kutumia katika mchakato wa Majaribio ya Mkakati.

MWONGOZO WA MASWALI YA MAPITIO

Maswali haya yanaweza kutumika kuwezesha majadiliano wakati wa zoezi la Upimaji Mkakati. Tafadhali kumbuka kuwa istilahi inayotumika kwa vichwa inalingana na kiolezo cha Wakfu wa Asia cha kutengeneza Nadharia ya Mabadiliko ambayo imejumuishwa katika ripoti kamili.

TAARIFA YA TATIZO: Ongeza shida kuu ambayo mpango huo unashughulikia.

Maswali Yanayowezekana ya Mapitio:

- Tangu mara ya mwisho kufanya kazi na Nadharia yetu ya Mabadiliko, tumejifunza nini zaidi kuhusu asili au ukubwa wa tatizo tunaloshughulikia?
- Je, kumekuwa na mabadiliko makubwa katika muktadha ambayo yanahitaji kurekebisha jinsi tunavyopanga au kufafanua tatizo?

. . . KWA SABABU YA

UCHAMBUZI WA MIENENDO MUHIMU: Mambo ya kisiasa, kiuchumi, kijamii, kitaasisi na kihistoria ambayo husababisha hali ya sasa, ikijumuisha sheria rasmi na zisizo rasmi (k.m. wahusika wakuu, uhusiano, masilahi na motisha).

Mfano wa Maswali ya Mapitio:

- Je, mambo ya kisiasa, kiuchumi, kijamii na kitaasisi yamebadilika vipi?
- Je, wahusika wakuu ni akina nani sasa, na mahusiano, maslahi na/au vivutio vyao vimebadilika vipi?
- Je, mabadiliko katika mazingira au taarifa mpya ambayo tumejifunza yameathiri vipi uchanganuzi wetu wa mienendo muhimu zaidi inayosababisha tatizo?

WALAKINI, IKIWA TUTAFANYA . . .

AFUA/MIKAKATI: Maelezo ya mikakati ambayo mpango huo utaifanya ili kuleta Matokeo ya Kati pamoja na mantiki fupi.

Mfano wa Maswali ya Mapitio:

- Kwa kuzingatia mabadiliko katika muktadha au uelewaji wetu wa tatizo, tunahitaji kubadilisha au kuacha mikakati yetu yoyote ya sasa au kuongeza nyingine mpya?
- Je, kuna taarifa mpya au mabadiliko ya hivi majuzi katika mienendo muhimu ambayo huathiri mpangilio wa mikakati yetu?

KISHA TUNATARAJIA KUWA . . .

MATOKEO YA KATI: Mabadiliko makubwa au masharti ya awali ambayo yanahitaji kutokea ili kuleta Matokeo ya Mwisho. Mabadiliko haya yanayotarajiwa yanapaswa kuwa "sawa kiufundi na yanawezekana kisiasa."

Mfano wa Maswali ya Mapitio:

- Kwa kuzingatia Matokeo ya Sasa ya Mwisho na mienendo inayozunguka masuala, matokeo ya kati au masharti ya awali yanayohitajika kwa Matokeo ya Mwisho yanahitaji kubadilika? Kumbuka, matokeo haya ya kati yanahitaji kuwa "sawa kiufundi na yanawezekana kisiasa".

KWA SABABU YA HILO . . .

MATOKEO YA MWISHO: Mabadiliko makubwa au athari ambayo Mpango huu unatafuta kufikia au kushawishi. Matokeo ya Mwisho yanapaswa kuwa madhubuti na mahususi vya kutosha ili yaweze kupimwa, ama kwa kutumia data ya upili au, katika hali nyingine, kupitia ukusanyaji wa data za msingi.

Maswali ya Mapitio ya Kimkakati:

- Je, kumekuwa na mabadiliko katika muktadha wa uchumi wa kisiasa au taarifa mpya inayohitaji kurekebisha Matokeo yetu ya Mwisho?

RATIBA YA MRADI

Zana hii inaweza kusaidia timu wakati wa zoezi la Majaribio ya Mkakati ili kujadili kile ambacho kimetokea tangu TOC iliyotangulia kuandikwa. Timu huunda Ratiba ya Mradi mwanzoni mwa mpango na kuisasisha kila mara matukio yanapotokea na maamuzi mapya yanapofanywa. Kwa kuweka rekodi ya matukio na maamuzi makuu, Ratiba ni zana muhimu ya kurekodi kile kilichotokea katika kipindi cha mpango na kusaidia katika majadiliano ya kila kipindi cha robo mwaka cha ST.

Tarehe	Matukio Makuu, Maamuzi, Mafanikio na Vizuizi	Aina ya Tukio	Umuhimu/Maelezo

Ratiba husaidia kuweka shughuli za mpango katika muktadha mpana wa mageuzi kwa kuzitaka timu kurekodi na kuweka lebo katika aina kadhaa za matukio, ikijumuisha:

- **Tukio la Nje:** linajumuisha matukio muhimu ya kisiasa na matukio mengine yanayoathiri uchumi wa kisiasa.
- **Uamuzi wa Mpango:** uamuzi muhimu wa mkakati au marekebisho ya TOC
- **Utimilifu wa Mpango:** hatua muhimu iliyofikiwa au utimilifu wa matokeo ya kati.
- **Kizuizi cha Mpango:** kucheleweshwa au kutofaulu kwa mpango, mabadiliko ya washirika, au kizuizi cha kisiasa.

MAREKEBISHO YA FOMU YA NADHARIA YA MABADILIKO

Ili kusawazisha uhifadhi wa hati, timu inayofanya kazi katika kila mpango hukamilisha fomu ya Marekebisho ya Nadharia ya Mabadiliko, ambayo inatoa muhtasari na kuhalalisha mabadiliko yote muhimu ya TOC na kubainisha athari zozote za upangaji, utendaji au za bajeti za mabadiliko hayo.

Mabadiliko kwenye TOC	Kiasi cha Mabadiliko*	Sababu/Maelezo	Umuhimu/Maelezo

* Kwa kutumia kategoria zilizo hapa chini, tafadhali kadiria kiwango cha mabadiliko yaliyofanywa kwa kila sehemu ya TOC:

- 0 - Hakuna: Hakuna mabadiliko katika maneno au mabadiliko kidogo tu katika vifungu vya maneno.
- 1 - Ndogo: Mabadiliko kidogo katika kipengele kimoja au viwili katika TOC, lakini kitu muhimu zaidi kuliko mabadiliko madogo katika maneno.
- 2 - Muhimu: Kuongeza au kupunguza kipengee kimoja au viwili katika sehemu ya TOC au kurekebisha vipengee vingi. Chini ya uandishi kamili wa sehemu ya TOC, lakini zaidi ya marekebisho ya kipengee kimoja.
- 3 - Jumla: Mabadiliko makubwa yanayohitaji yote au takriban nusu yake kuandikwa upya kwa sehemu hii ya TOC.

Kulingana na nyenzo ya The Asia Foundation ya Strategy Testing: Mbinu Bunifu ya Kufuatilia Mipango ya Misaada Inayobadilika Sana"